

Raandolveny 1936. 1.

PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K37707-2

Noored ja kutsetöö.
=====

Viimasel ajal on väga mitmesugustes ringkondades süüdistatu noori, eriti haritud noori, et nad võõrduvad kehalisest tööst, muutuvad laisaks, eluvõõraks ja hooletuks. Kas on see nii ja mispärast on see nii?

Kui küsimusele läheneda noorsoo psühholoogia seisukohalt, siis ei tohiks need süüdistused meid eriti üllatadagi. On ju nii, et inimesel iga tähtsama tegevuse jaoks on looduse poolt määratud oma aeg, millal see tegevus kõige paremini õnnestub. Selles mõttes kõneldakse "õigest aegast" üheks või teiseks tegevuseks. Väike lapsel on oma õige aeg kõndima ja kõnelema hakkamiseks, ~~XXXX~~ hiljem lugema ja kirjutama hakkamiseks, täiskasvanu järele jõudnutel võime kõnelda õigest aegast abiellumiseks jne. Kui see õige aeg läheb mööda, siis hiljem on vastava ülesande täitmine palju raskem, samuti kui liiga varagi. Ka väärtusi loovale tööle, kutsetööle asumisel on oma õige aeg.

Murde aja esimesel poolel, umbes 14. ja 16. eluaasta vahel suhtuvad paljud noored tööle eitavalt, nad on passiivsed, loiuud, turtsakad ja neil tekib kergesti konflikte vanematega. Seda aja vahemikku iseloomustatakse üldiselt kui negatiivset, eitavat arengujärku. Pärast seda, umbes 17. eluaasta ümber, algab noortes uus elu - ja tegevusrööm ning töötahe. Ühed, üsna

väikene hulk vaimsete huvidega noori, leiavad rahulduse puht-vaimsest tegevusest, lugemisest, teadustesse süvenemisest, kunstialal katsetamisest, maailmavaatelistele probleemide lahendamisest jne. Teised aga tunnevad igatsust kehalise tegevuse, täisväärtusliku loova töö järele. Et see nii on, seda tõendavad m.s. noorte endi pihtimused oma päevaraamatutes. Näiteks P.I6; "Tahaksin meeleldi midagi luua. Mul on nüüd tuju töötada. Homme on mu sünnipäev. Ma saan kuueteistkümne aastaseks, ma olen juba üsna vana, sel aastal peab minust juba midagi saama."

T.I6;8 "Mul puudub töö, mul on liiga palju aega enda üle järele mõtelda...Tahaksin meeleldi saada koha ning midagi õppida... Mul on koduski tööd, aga see võtab ainult väikese osu mu jõust enda alla."

T:I6;8 " See aasta on mulle nii ebamäärane ja õieti troostitu. Kas ma saan astuda enda kutsesse, mida ma nii väga igatsen."

P, I7;I "Ainult töö, visa töö võib mind mu sihtidele ligemale viia. Ma pean ja tahan töötada, aga veel olen ma kooliga seotud, kuid loodetavasti mitte enam kaua ja ma võin siis asuda tööle. See võib mulle palju rõõmu valmistada."

T.I7;,I " Ah milline tore tunne on teada, et ollakse kasulikus töös tegev. Mu päev on täidetud ja teistel on sellest kasu. Õmblemine pole küll mitte minu ideaal, aga et meile

peamiselt oma kutse alal. Sääraseid koole nimetakse harilikult täiendus- või järelkoolideks. Ma olen veendunud, et meiegi hariduskorralduse üks lähemaid ülesandeid on nii kaugele jõuda et noorte kutsetööle rakendumine lükkuks paari aasta võrra edasi, mil nendel selleks hakkab tekkima enam hingelisi eeldusi. Linnades ongi meil see osaliselt teostatud n.n. tööstus- ja majandusõpilste koolide näol, kus käimine on kohuslik kõigile noortele kuni 18. elua., kui nad asuvad tööle mistrite juurde, töökodadesse, äridesse või mujale.

Teist osa noori, neid kes oma haridusteed jätkavad üldhariduslikkudes koolides - realkoolides või progümnaasiumides ja sealt edasi gümnaasiumides ja lõppeks ülikoolideski, ähvardab teine hädakoht - liiga kauaks puht-teoreetiliste õpingute juurde jäämine. "eid noori, kellele teoreetiline haridus ja vaimne kultuur on tõeliseks elu sisuks, kes kogu hingega anduvad õppimisele ja keda see täiesti rahuldab, on kaunis vähe. Väga paljud astuvad keskkooli, gümnaasiumi ja ülikooli mitte janust vaimsete väärtuste järgi, vaid lihtsalt seepärast, et sel teel elus paremini edasi jõuda, või et nende vanematelt seltskondlik seisukoht oma last lihtsale kehalisele tööle rakendada ei lubaks. Need noored tunnevad koolipingis suurt igavust ja isegi vastumeelsust. Neid tuleb igasuguste abinõu-

dega, nagu numbrid, eksamid, karistused ja järelaitamistunnid tööle ergutada ja otsekui kunstlikult järele vedada ning tagant õhutada. Säärased noored ei varjagi oma vastumeelsust kooli ja õpingute suhtes, nad kirjutavad sellest oma päevikutes, ajakirjades, avaldavad seda omavahelistes kõnelustes ja muul viisil. Kooli ülesandeid püüavad nad mahakirjutamise etteütlemise ja muu pettuse teel võimalikuks kergeks teha. Iga tõsist kasvatajat peaks sügavasti puudutama nähted, mis näiteks gümnaasiumi lõpetajate juures siin-seal esile tulevad, kus vabanemist koolist pühitsetakse kui mingit orja ikkest pääsemist, õpperaamatud pidulikult ära põletatakse ja muul teel oma vastumeelsust koolile ja kõigele mis kooliga seotud, väljendatakse. Riik . vanemad, õpetajad ja kogu seltskond teevad kõik mis võimalik, et noortele kõrgemat haridust anda noored ise aga on üliõnnelikud, kui sellest vabanevad! Ma ei oska seda teisiti seletada, kui et need noored ilma sellekohast sisemist kutsumust evimata liiga kauaks on jäänud teoreetiliste õpingute juurde, kuna nende organism oleks vajanud rohkem loovat ja füüsilist tegevust. Üks noor (P.17;0) kirjutab: "Kole tühjus on minus. Ma töotan ja töotan enda kooli ülesannete kallal nagu hobune ning lämmatan seejuures ikka enam ja enam enda sisemuse." Üks teine (XXXXXX) " Ma vihkan kooli. Muigi alati räägitakse, et õpetus peab olema ergutav ja ilus, on

ta ometi vaid enamasti teooria, veetakse veel palju ilmaaegu ballasti endaga kaasas."

Noored kes oma kooliõpingutest nii kirjutavado on tõenäoliku- kult liiga kauaks koolipingile jäänud ja nad oleksid õnneliku- mad, kui nad vähemalt osa oma ajast saaksid pühendada füüsilise- le tööle. Mitte ainult meie vaid paljude teistegi maade kesk- hariduse traagika seisab selles, et ta on liiga üle kuhjatud teoreetilise õppematerjaliga ja jätab noortele liiga vähe ruu- mi füüsiliseks enese teostuseks. Selles mõttes tuleb kahetseda et näiteks meiegi keskkoolides ja gümnaasiumides käsitööõpe- tusel ja muul füüsilisel tegevusel pole peaaegu mingit kohta.

Kui väga noored selles eas vajavad füüsilist tegevust nähtub kas või sellest, millise innuga nad anduvad spordile. Spordi iseloom kahjuks on säärane, et selle juures kergesti sattutakse hasarti ja liialdustesse, ilma et kulutatud ener- gia looks mingeid kasulikke väärtusi. Meil oleks tõsiselt põh- just selle üle järele mõtelda, kuidas noorte vaba energiat enam kehalisele tööle suunata, niihästi õppetöö kõrval kui ka õppe- töö vaheaegadel. Spordi väljakud on tähtsad ja tarvilikud, kuid nende kõrval tuleks mõelda ka noorte katsepõldude ja töökoda- de asutamisele, kus noored võiksid mitte ainult tööd õppida vaid ka oma füüsilist energiat rakendada. Tundub tõepoolest et

stiili veana kui küla noored maal pahaseks saavad, kui peremees kibedal heina ajal neid tahaks pühapäevalgi tööle rakendada ja nad paremaks peavad minna teise küla poistega jalg või käsi-palli mängima. Viimastel aastatel hoogu võtnud maanoorte liikumine on rõõmustaval kombel kehalise töö noorte silmis tõstnud ausse ja kogemused näitavad et noored sellest küllaltki luugu pidada oskavad. Aega mööda näivad ka teised noorsooorganisatsioonid seda ülesannet järjest enam omaks võtvat.

Üks põhjus, miks kutsetöö noortele mõnikord on vastumeelne on selles et mõned vanemad või tööandjad liiga vähe arvestavad noore inimese enesemääramistungiga ja püüavad ennast eeskirjade ning pedantlikkude juhatustega üleliiga pääle sundida. Noorusaeg on teatavasti see iga, kus noor inimene ärkab iseteadvusele ja tahab oma elu korraldada iseenda soovide ja tööekspidamiste kohaselt. Kutsetööski meeldi talle, et temale võimalikult palju vabadust oma leidlikuse ja vastutse rakendamiseks jäetakse. Selles mõttes tuleb arusaada talunoortest, kes peavad töötama oma vanemate kõrval nendele täiesti alluvatena ja oma töö eest iseseisvat tasu saamata ning vastutust kandmata. Näib et see asjaolu põhjustab mõnegi noore lahkumist isakodust, et laias maailmas omal käel läbi lüüa.

Revaloleny 1939.